

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันอุดมศึกษา คือ องค์การพัฒนาศึกษาในระดับปริญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศ ให้มีศักยภาพสอดคล้องกับต่อการคาดหวังจากสังคมในการผลิตทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง โดยมีหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ การสอนวิชาการและวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการของสังคม การวิจัยค้นคว้าเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ บริการวิชาการแก่สังคม และถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม

คุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นมากที่สุดของสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตคนและองค์ความรู้ให้ตรงกับความต้องการของประเทศ การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ การวิจัยที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของประเทศ การเพิ่มความรู้สติปัญญาให้แก่สังคม (จาตุรนต์ ฉายแสง , 2549 : 1) และมหาวิทยาลัยทั่วโลกจะแข่งขันกันในเชิงวิชาการ ดังนั้น มหาวิทยาลัยของไทยก็ต้องแข่งขันกันที่คุณภาพ พยายามสร้างคุณภาพของบัณฑิตให้เป็นที่ยอมรับของนักศึกษา และผู้ปกครอง บัณฑิตสำเร็จการศึกษามีงานทำ (ธีรวิทย์ บุญโสภณ , 2547: 22)

คุณภาพบัณฑิต หมายถึง การที่สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการรับนักศึกษาที่มีคุณสมบัติและจำนวนตรงตามแผนการรับนักศึกษา สอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ และสถาบันผลิตบัณฑิตได้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะทางวิชาชีพ รวมทั้งได้ตามคุณลักษณะที่เป็นจุดเน้นของสถาบัน กล่าวคือ เป็นผู้ใช้ภาษาได้ดี ถูกต้อง ประพฤติดี มีกิริยามารยาทดี มีมนุษยเมต คิดตริตรองได้ถ่องแท้ เจริญงอกงามเพราะความใฝ่รู้และสามารถแปลความคิดเป็นการกระทำได้สำเร็จ เป็นผู้เรื่องปัญญา มีความสามารถในการเรียนรู้ มีทักษะและภูมิปัญญาในฐานะนักวิชาการและนักวิชาชีพขั้นสูง มีทักษะในการวิจัย และมีจิตสำนึกและภูมิธรรมในฐานะพลเมืองดีของสังคมไทยและสังคมโลก ตามมาตรฐานการอุดมศึกษาของชาติ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา , 2555 : 25-27)

คุณภาพบัณฑิต ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ บัณฑิตปริญญาตรีที่ได้อ่านทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี คุณภาพของบัณฑิตปริญญาตรี โทและเอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ และผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ โดยตัวบ่งชี้คุณภาพของบัณฑิตปริญญาตรี โท และเอกตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ อธิบายไว้ดังนี้ คุณภาพของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HEd หรือ Thai Qualifications Framework for Higher Education) หมายถึง คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ระบุ โดยเป็นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่สถาบันกำหนด ครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้ง TQF ตามสาขาวิชาชีพที่ประกาศใช้ ตลอดจนสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สภาหรือองค์กรวิชาชีพกำหนดเพิ่มเติม หรือสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

นอกจากนี้ในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดแรงงานและผู้ใช้บัณฑิต จำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพโดยการศึกษาความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2548 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548: 18)

ตั้งแต่ปี 2552 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตให้ความสำคัญกับการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และตระหนักถึงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดังกล่าว โดยได้ปรับปรุง พัฒนา และสร้างหลักสูตรใหม่ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นจำนวนทั้งหมด 23 หลักสูตร ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก อย่างต่อเนื่องเป็นที่ประจักษ์ถึงคุณภาพของหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตยังไม่มีการศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิต ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เพื่อให้มหาวิทยาลัยได้นำผลการศึกษาวินิจฉัยไปใช้ประโยชน์ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ การบริหารหลักสูตร ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา และคุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามความต้องการของตลาดแรงงาน และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ที่เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

จากความสำคัญและที่มาของปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัย คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่พึงประสงค์

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2550 ซึ่งจำแนกเป็น 3 ระดับการศึกษา และแยกเป็นคณะ จำนวนทั้งสิ้น 9,667 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับบัณฑิต ประกอบด้วย คณะ ระดับการศึกษา ความเกี่ยวข้องกับบัณฑิต ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ประเภทของงาน

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ประกอบด้วย

1.2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.2.2 ด้านความรู้

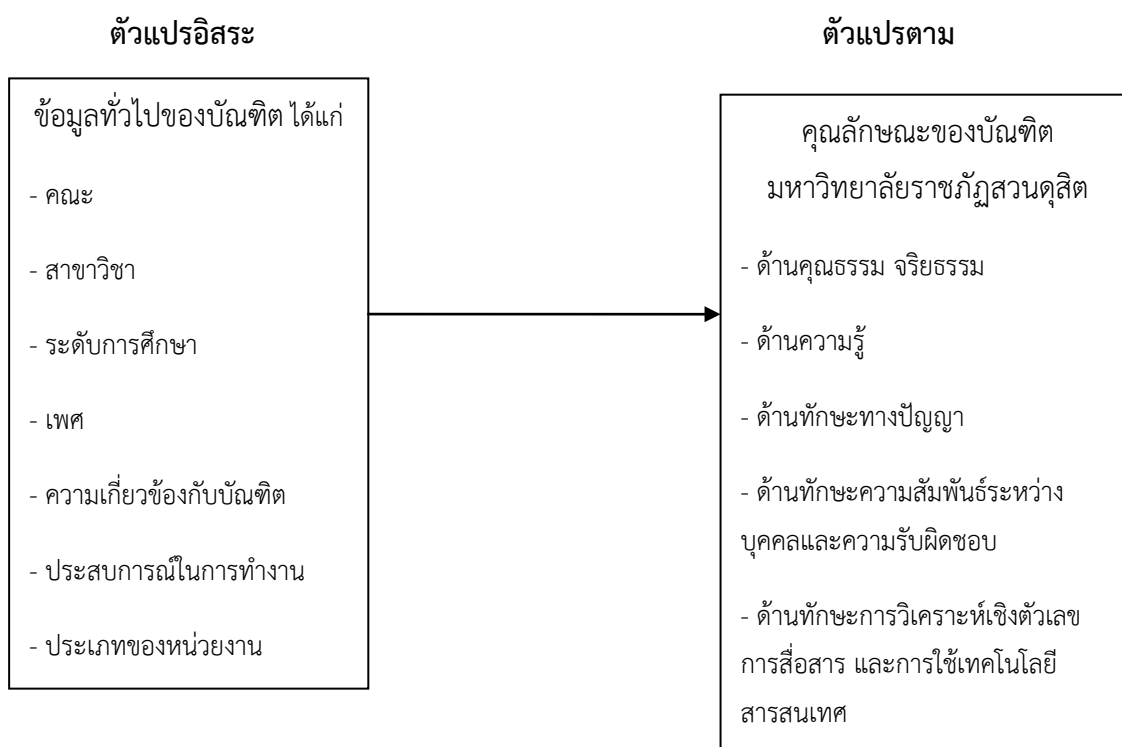
1.2.3 ด้านทักษะทางปัญญา

1.2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

1.2.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งแสดงเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

บัณฑิต หมายถึง บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ในปีการศึกษา 2550

คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต หมายถึง ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

ประโยชน์จากการวิจัย

ได้ข้อมูลถึงความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติคุณภาพ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตบัณฑิตเพื่อนำมาพัฒนาบริหารหลักสูตร ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษาในปัจจุบัน ให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต